

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola:
Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Katedra: Ústav bohemistiky FF JU

Datum odevzdání posudku: 30. 5. 2021

Autorka: Bc. Barbora Doležalová

Aprobace: Bohemistika

Vedoucí diplomové práce:
prof. PaedDr. Michal Bauer, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jsme šílení a schopní všeho. Eseje Mirka Vodrážky

Diplomová práce Barbory Doležalové vychází z recepce myšlenkového světa Mirka Vodrážky, který už sám o sobě je velmi pestrý a je tvořen podněty z vícero oblastí. Už jen podtitul Vodrážkova knižního výboru esejů z let 1990–2007 deCivilizace vymezuje témata underground, chaos, feminismus a transgender. Původní záměr reflektovat Vodrážkovo dílo co nejkomplexněji autorka DP korigovala na výběr stěžejních témat, jimiž se staly gender, feminismus, disent a umění. I toto pojetí je poměrně rozsáhlé a především nikoli úzce literární, nýbrž široce mezioborové. Vodrážkovo myšlení o různých nebo vícero oblastech společenského života se stalo pro Barboru Doležalovou nejen základem interpretace, nýbrž především východiskem pro rozvinutí těchto témat v rámci vlastního myšlení a přístupu ke světu, včetně literární vědy či kunsthistorie. Jako je Vodrážkovo myšlení polycentrické, tak se i autorka DP zaobírá množstvím témat, z nichž ta stěžejní jsem již uvedl. Jakýmsi zastřešením jejího přístupu je otázka, co je to ideologie a jaké existují v dnešní době ideologické přístupy a jak nyní fungují. Z oblasti umění se Mirek Vodrážka v rámci undergroundu zabýval spíše hudbou než literaturou, čehož si Barbora Doležalová všímá, a to především proto, že se Vodrážka zaměřil na období tzv. normalizace 70. a 80. let 20. století a opomíjel jeho počátky již z přelomu 40. a 50. let – s Miroslavem Červenkou řečeno v podobě ur-undergroundu. Tomu odpovídá i poměrně malá pozornost věnovaná literatuře, včetně feministického psaní v širším slova smyslu (zde autorka vychází z domácích zdrojů především z prací Jana Matonohy), nicméně se tu objeví několik základních jmen, jakými jsou například Eva Hauserová, Carola Biedermannová, reflektován je třeba ale i přístup Radky Denemarkové jak sám o sobě (její nepoužívání pojmu feminismus, nýbrž označení boj za lidská práva), tak i Vodrážkův dialog s ní, podle něhož se jedná o neakcentování ženského hlasu a ženských práv. Vedle základních publikací pozitivistické povahy, tedy přinášející informace k různým problémům v práci reflektovaných, vychází Barbora Doležalová z knih věnujících se recepci disentu od Jonathana Boltana, Jana Matonohy či Pauliny Bren, dále z teoretických prací Susan Sontag, z Mytologie Rolanda

Barthese, z feministických, ekofeministických a genderových studií. Z těchto východisek za zvláštní zmínku stojí zejména inspirace pracemi Susan Sontag, na čemž lze právě mimo jiné demonstrovat víceborové pojetí Barbory Doležalové, když interpretuje podobu mediálních obrazů a roli médií celkově při prezentaci moci. Výklady Susan Sontag, které se uskutečňují prostřednictvím fotografické re-prezentace, ukazují, jakou cestou se vydává i autorka DP. Citované knihy O fotografii (česky 2002) a S bolestí druhých před očima (česky 2011) nabízejí Barboře Doležalové efektní studijní podklad, zároveň však poodhalují jisté nebezpečí instrumentalizace témat. Někde se stává, že k Vodrážkovi je odsud již poměrně daleko a že původní téma a zadání autorce DP nestačí; proto se vydává po dalších a dalších cestách. To nemusí být samozřejmě automaticky chybné, ale vždy je třeba (si) hlídat téma/ta původní a zabývat se primárně jimi, byť v širších souvislostech. Existují pochopitelně i další možnosti metodologické cesty, např. publikace Denisy Nečasové Buduj vlast – posílíš mír! Ženské hnutí v českých zemích 1945 – 1955 (2011), Aleny Wagnerové Žena za socialismu. Československo v letech 1945–1974 a reflexe vývoje před rokem 1989 a po něm (2017), Marie Bahenské, Libuše Heczkové a Dany Musilové Nezbytná, osvobozující, pomlouvaná. O ženské práci (2017), Veroniky Steinové Pracovní poměr v letech 1945–1965 (2019) a další, ale především Mileny Bartlové, kterou Barbora Doležalová ve své práci také zmiňuje. Na studiích a knihách Mileny Bartlové je vidět, jak/že se stávají/mohou stát jednou z možných inspirací i pro diplomantku, což platí taktéž pro poslední knihu Dějiny českých dějin umění 1945–1969, s podtitulem, který je takřka i mottem: Dějiny umění slouží vědě o člověku (2020); zde nejvíce koncentrováno do kapitoly Ženy v mužském světě (s. 74–84), kde je řeč o ženách v kunsthistorii, zejména v období vymezeném v názvu knihy. (Vím, že se Bartlová zabývá spíše staršími dějinami, ale i tak stojí její přístup za pozornost.) Zde se z osobností spjatých i s literaturou objeví jméno Věry Linhartové, ovšem jako kurátorky, nikoli spisovatelky. Tím se uzavírá kruh, který zde (p)opisují: diplomová práce Barbory Doležalové je velmi subjektivní a svým způsobem i nekompromisní v přístupu, je tedy pozoruhodná autorčiným zaujetím, ale i širší záběru, autorčinými znalostmi z více oblastí života, z toho však zároveň plynou také jisté obavy o udržení dostředivého toku řeči a vyslovování tak zásadního osobního stanoviska, které nejednou komplikuje dialog.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: výborně

.....
podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 30. 5. 2021

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	Nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte